

ALEKSANDRA SZURMIAK-BOGUCKA

Ur. 26 grudnia 1928 roku w Nowym Sączu, mieszka w Krakowie, etnomuzykolog – absolwentka Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Wydział Filozoficzny, Uniwersytet Jagielloński – studia uzupełniające z zakresu etnografii, dyplom średniej szkoły muzycznej w Krakowie w klasie fortepianu prof. Haliny Ekier.

Posiadane ordery i odznaczenia:

Nagroda im. Oskara Kolberga (1986), Złoty Krzyż Zasługi (1987), Srebrny Krzyż Zasługi (1986), Srebrna Odznaka za zasługi dla Ziemi Krakowskiej (1970), Złota Tarcza Herbowa Miasta Nowego Sącza (1972), Zasłużony Działacz Kultury (1972), Nagroda Wojewody Krakowskiego za osiągnięcia w dziedzinie kultury (1974), Dyplom Honorowy Ministra Kultury i Sztuki za osiągnięcia w upowszechnianiu kultury (1980), Nagroda I stopnia im. Jędrzeja Cierniaka za wniesiony wkład w rozwój działalności kulturalnej na rzecz środowiska wiejskiego (1987), Nagroda Miasta Krakowa za wybitne osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania kultury

oraz ochrony i popularyzacji folkloru krakowskiego (1989), Medal 50-lecia Cepelii – w uznaniu zasług (1999), Honorowe Członkostwo Związku Podhalan (1996), Odznaka C.I.O.F.F. za szczególne osiągnięcia dla Ochrony Dziedzictwa MERITORIOUS SERVICE (2006), Medal „Zasłużony kulturze - Gloria Artis”, Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Ziemi Sądeckiej” (2011).

Aleksandra Szurmiak-Bogucka pracę zawodową rozpoczęła w 1954 roku w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, w Sekcji Badania Muzyki Ludowej pod kierunkiem Jadwigi i Mariana Sobieskich. Od 1953 r. była członkiem Krakowskiej Ekipy Regionalnej, w której – razem z mężem Kazimierzem Boguckim – w latach pięćdziesiątych dokonywała nagrań i zapisów tradycyjnego folkloru muzycznego (tak zwana Akcja Zbierania Folkloru Muzycznego). Jej dorobek to około kilka tysięcy pieśni, melodii i wywiadów u Lachów Sądeckich i Limanowskich, Górali Skalnego i Niżnego Podhala, Górali Żywieckich, Rytersko-Piwniczańskich, Gorczańskich, Pienińskich, Spisza, Orawy, Łemków, Krakowiaków – zwłaszcza Krakowiaków Wschodnich a wcześniej na obozach uczelnianych w regionie Kurpiów i Mazowsza.

- W latach 1963-64 wykładała i prowadziła ćwiczenia w Katedrze Historii Muzyki UJ oraz współpracowała z Redakcją Dziel Wszystkich Oskara Kolberga w Poznaniu.
- Rok 1965 to początek 35-letniej pracy w Polskim Wydawnictwie Muzycznym. Tam objęła stanowisko Kierownika Redakcji Dawnej Muzyki Polskiej i Folkloru.
- W latach 1982/83 i 1983/84 prowadziła ze studentami zajęcia fakultatywne z folkloru muzycznego w Katedrze Etnografii UJ.
- W latach 1985-92 była wykładowcą muzycznego folkloru górskich regionów Polski na I i II Studium Folklorystycznym w Nowym Sączu, zorganizowanym przez Wojewódzki

Ośrodek Kultury, przy merytorycznym wsparciu Centralnego Ośrodka Metodyki Upowszechniania Kultury w Warszawie.

- W roku 1985 została redaktorem serii „Obrzędy i zwyczaje ludowe” wykonując w terenie dokumentację fotograficzną i muzyczną (seria ta po wydaniu trzech tomów została przerwana z przyczyn ekonomicznych i nie wznowiona).
- Od 1972 roku do nadal – na seminariach instruktorskich organizowanych przy festiwalu folklorystycznym „Limanowska Słaza” w Limanowej przekazuje swą wiedzę o muzyce ludowej, jej korzeniach i uwarunkowaniach regionalnych, instruktorom zespołów ludowych z całego kraju. Czyni to także do dziś przy różnych przeglądach i festiwalach folklorystycznych.

Aleksandra Szurmiak-Bogucka to wieloletni juror artystycznych przeglądów i konkursów folklorystycznych:

- Sabałowe Bajania w Bukowinie Tatrzańskiej (od 1969 r.),
- Festiwal Górali Polskich w Żywcu (od 1969 r.),
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem (od 1971 r.),
- Festiwal Folkloru Ziemi Nizinnych – kontynuacja o Pawie Pióro i Gliniany Dzban w Tarnowie (od 1972 r.),
- Krakowski Konkurs Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w Bochni i Niepołomicach (od 1972 r.),
- Festiwal Folklorystyczny „Limanowska Słaza” w Limanowej (od 1972 r.),
- Konkurs Kapel Podhalańskich w Szczawnicy (od 1976 r. w Nowym Targu),
- Karnawał Górali w Bukowinie Tatrzańskiej (od 1975 r.),
- Karpacki Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce Zdroju (od 1976 r.),
- Ogólnopolski Festiwal Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym (od 1977 r.),
- Ogólnopolski Przegląd Zespołów Regionalnych pod patronatem Cepelii (od 1981 r.),
- Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne w Wiśle oraz w Żywcu (od 1990 r.),
- Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych „Święto Dzieci Gór w Nowym Sączu (od 1992 r.),
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru Karpat w Trzcinczy,
- Ogólnopolskie Spotkania Dziecięcych i Młodzieżowych Grup Kolędniczych „Pastuszkowe Kolędowanie” w Podegrodziu,
- Przegląd Teatrów Regionalnych Małopolski w Czarnym Dunajcu,
- Międzywojewódzki Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych w Bukowinie Tatrzańskiej,
- „Drużbacka” – Przegląd Kapel, Instrumentalistów, Śpiewaków Ludowych i Drużbów Weselnych w różnych miejscowościach regionu Lachów Sądeckich,
- Regionalny Przegląd Zespołów Folklorystycznych, Kapel Ludowych i Grup Śpiewaczych im. J. Cierniaka „Krakowski Wianek” w Szczurowej,
- Przegląd Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych Regionu Krakowskiego „Krakowiaczek” w Łoniowej,
- Przegląd Folkloru Pogórza „Pogórzańska Wiosna” w Gorlicach.

Od lat 70-tych uczestniczyła w komisjach artystycznych lokalnych przeglądów rodzimego folkloru góralskiego: Przednówek na Polanach w Kościelisku, Zima Spiska (Spiskie Zwyki) w Niedzicy, Święto Pasterskie na Orawie (Jabłonka i Lipnica Wielka), Muzykowanie na Duchową Nutę w Czarnym Dunajcu, „Przeziyrocka Młodych” w Czarnym Dunajcu, Poroniańskie Lato w Poroniu – oraz innych: np. Wojewódzkich i Międzywojewódzkich Przeglądach Kultury Młodzieży Szkolnej w różnych miejscowościach, Przegląd Tańca Ludowego w Sułkowicach, (region krakowski). Sporadycznie uczestniczyła w przeglądach folklorystycznych w Płocku i Poznaniu na Konkursach Muzyki Dudziarzy.

Aleksandra Szurmiak-Bogucka – wraz z mężem Kazimierzem Boguckim – była założycielem i instruktorem Zespołu Regionalnego „Podhale” w Nowym Targu, a także konsultantem muzycznym Zespołu Regionalnego „Lachy” w Nowym Sączu. Wiele zespołom regionalnym udziela nieprzerwanie fachowych porad i konsultacji programowych. Dla Polskiego Radia przygotowała wiele audycji o folklorze muzycznym regionu Karpat. Jest członkiem Związku Kompozytorów Polskich – Sekcji Muzykologów, Towarzystwa Przyjaciół Kultury Ludowej w Krakowie, Towarzystwa Przyjaciół Orawy, Polskiego Towarzystwa Etnochoreologicznego w Warszawie, w którym współredagowała leksykon „Taniec w polskiej tradycji”. Ponadto jest członkiem Rad Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki, CAK. Jest ekspertem Polskiej Sekcji C.I.O.F.F.

Publikacje:

- Pieśni Podhala – antologia – część muzyczna. Praca zbiorowa. PWM, Kraków 1957, II wyd. 1971,
- „Górole, górole ,góralsko muzyka” – Śpiewki Podhala – album. PWM, Kraków, 1959.
- „Stan badań nad folklorem muzycznym i tanecznym na terenie polskich Karpat”, w: Etnografia Polska, t. V, 1961,
- „Wesele góralskie”. PWM, Kraków, 1974,
- Scenariusz i tekst do wystawy „Podhalańskie instrumenty muzyczne”. Zakopane 1977,
- „Muzyka i taniec ludowy”, w: „Zakopane – 400 lat dziejów”. Kraków, 1991,
- „Jakim muzykiem mógł być Sabała”, w: „O Sabale – w 100-lecie śmierci 1984-1994”, Kraków 1995,
- „Melodie do przedstawienia Herodowego w Modlnicy koło Krakowa z roku 1986”. Aneks – Rocznik Muzeum Etnograficznego w Krakowie, tom XII. Kraków 1977,
- „O tradycji dzisiaj” – „Łan” nr 14. Kraków 1977,
- „Przyczynki do zagadnienia formy pieśni babiogórskich w świetle zbiorów 19 i 20 wieku”, w: Rocznik Babiogórski, tom V. Kraków-Zawoja, 2003,
- „Pieśni ludowe z Sądecczyzny” – wstęp i opracowanie zbioru. Nowy Sącz 2000,
- „Pieśni ludu krakowskiego” – opracowanie zbioru. Tarnów 2007,
- „Zbiór pieśni ludowych Zamagurza Spiskiego” – opracowanie. Łapsze Niżne 2007,
- Artykuły przedstawiające sylwetki tradycyjnych muzykantów w biuletynach wydawanych przez Ogólnopolski Festiwal w Kazimierzu Dolnym oraz przez Mazowieckie Towarzystwo Kulturalne: Jan Obrochta – skrzypek z Kościeliska, Władysław Obrochta – skrzypek z Zakopanego, Jan Józefowski – skrzypek z Rojówki koło Tęgoborza, Tadeusz Szostak Berda i jego muzyka z Kośnych Hamrów, Jan Stoch – skrzypek z Zębu, Ludwik Łojas – skrzypek z Łopusznej, Zofia Żytkowicz – instruktor Zespołu Reg. „Lachy” z Nowego Sącza, Ludwik Młynarczyk – skrzypek z Lipnicy Wielkiej na Orawie, Tomasz Skupień – skrzypek, dudziarz z Zakopanego, Władysław Trebunia-Tutka – skrzypek z Białego Dunajca, Paweł Staszal z muzyką „Skalnych z Nowego Targu

Aleksandra Szurmiak-Bogucka jest jednym z najwybitniejszych etnomuzykologów polskich, specjalizującym się w tradycyjnej kulturze muzycznej polskich Karpat i Podkarpacia. Wiele lat swojego życia poświęciła penetracji i badaniom terenowym ludowego dziedzictwa muzycznego poszczególnych grup etnograficznych, głównie Polski południowej. Swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem dzieliła się w licznych publikacjach, artykułach i opracowaniach, ale nade wszystko od wielu lat jest bezcennym wykładawcą i prelegentem dziesiątków konferencji i seminariów organizowanych przez różnego typu placówki i ośrodki kulturalno-oświatowe. Od ponad trzydziestu lat jest stałym konsultantem Małopolskiego Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu. Do chwili obecnej jest aktywnym i niezwykle ważnym członkiem wielu komisji ekspertów i rad artystycznych szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego. Można z odpowiedzialnością stwierdzić, że w obecnej chwili

jest najwybitniejszym fachowcem od spraw muzycznych szeroko pojętej góralszczyzny i terenów podgórskich. Jej duża bezinteresowność i zamiłowanie do tradycyjnej kultury, do nosicieli źródeł kultury, ogromna wiedza i niezwykła umiejętność jej przekazywania, powoduje, że Aleksandra Bogucka jest „rozchwytywanym” wykładowcą, konsultantem i jurorem. Wzbudza nie tylko bardzo duże zainteresowanie swoimi wykładami ale głęboko motywuje młode pokolenie do zainteresowania się tradycyjną kulturą.

Źródło: MCK SOKÓŁ, fot. PG